

Томіна О. Д.¹, Гук Л. Й.²

¹ Графічний дизайнер, CG school ArtCraft, Київ

tomina.od@gmail.com

orcid.org/0000-0002-8614-5547

² Професор кафедри дизайну Університету «Україна», Київ

gookleonid@gmail.com

orcid.org/0000-0002-3998-7979

ТЕКСТИЛЬ В ЖИТЛОВОМУ ІНТЕР'ЄРІ

© Томіна О.Д., Гук Л.Й. 2021

<https://doi.org/10.32347/2519-8661.2021.22-23.178-182>

Анотація. Актуальність дослідження обумовлена новим досвідом в архітектурному проектуванні, новими технологіями і видами матеріалів та необхідністю їх узагальнення і систематизації для розширення формотворчих можливостей застосування текстилю в дизайн-проектуванні житлових інтер'єрів. Метою дослідження є виявлення напрямків, функцій і композиційних прийомів застосування текстилю в житловому інтер'єрі. Наведена історична довідка розвитку текстильного виробництва. Проведений структурний аналіз текстилю в інтер'єрі за видами текстильних матеріалів, технологією виробництва, видами переплетення, видами орнаментів; виявлені якості текстильних матеріалів, які обумовлюють їх широке застосування та основні напрямки застосування в сучасному житловому інтер'єрі. За результатами проведених досліджень виявлені основні функції текстилю в інтер'єрі: створення комфортного мікроклімату в приміщенні; психологічний комфорт; коригування простору; візуальна ізоляція; захист поверхонь від пошкодження і забруднення; засоби гігієни; декоративна; композиційна складова дизайну інтер'єрного простору. Наведений опис видів текстильних шпалер, штор. Виявлена композиційна функція текстилю в інтер'єрі: акцент, домінанта, тло, ритм.

Зроблений висновок про те, що при виборі текстилю і прийому розміщення необхідно враховувати регіональні природно-кліматичні умови; прийняте стильове рішення інтер'єру; функцію, розміри, орієнтацію на сторони обрїю приміщення; поєднання текстилю з опорядженням поверхонь огорожуючих конструкцій і предметним наповненням приміщення; поєднання тканин за фактурою, кольором і малюнком; цінний сегмент.

Ключові слова: текстиль, житловий інтер'єр, дизайн, структурний аналіз, основні напрямки застосування, композиційні особливості.

Постановка проблеми

Історія розвитку текстильного виробництва нерозривно пов'язана з історією розвитку людства. Найдавніші сліди одягу, виявлені археологами, належать до початку пізнього палеоліту. Фрагменти тканин, створені від 6500 до 3400 р. до н.е., виявлені на території сучасної Туреччини і в єгипетських до династичних похованнях. Перші ткацькі верстати примітивної конструкції також відносять до цього часу. Найдавнішими природними волокнами, які використовувались для виробництва тканин, є: льон, бавовна, шерсть і шовк.

В останні десятиліття завдяки новим технічним досягненням появляються нові матеріали, активно розвиваються інноваційні напрямки в дизайні тканин. Вже є текстиль, який має антимікробні, антибактеріальні, звукопоглинальні, сонцезахисні, вогнетривкі, гігроскопічні

властивості. Завдяки вищезазначеним характеристикам розширився діапазон його функцій, серед яких – захист людини від шкідливих і небезпечних впливів навколишнього середовища.

Актуальність дослідження обумовлена новим досвідом в архітектурному проектуванні, новими технологіями і видами матеріалів та необхідністю їх узагальнення і систематизації для розширення формотворчих можливостей застосування текстилю в дизайн-проектуванні житлових інтер'єрів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Дослідженнями в області дизайну інтер'єрних текстильних виробів займалися: Т.І. Ісаєва (Ісаєва, 2009.-19с.), М.П.Чумаченко, В.Н.Кальницька, С.К. Хабибулліна, Е.В. Змановська та ін. Художні та етнокультурні особливості розвитку авторського текстилю досліджували: Л. Жоголь, Р. Захарчук-Чугай, Т. Кара-Васильєва, З.Чегусова та ін.

Мета статті

Метою дослідження є виявлення напрямків, функцій і композиційних прийомів застосування текстилю в житловому інтер'єрі.

Виклад основного матеріалу

На основі структурного аналізу виявлені наступні види текстильних матеріалів: *тканини, трикотаж, неткані полотна, килими, поєсть, сітки, канати, мотузки* та ін. Вони виробляються з волокон і ниток, які можуть бути органічного та неорганічного походження. Різні види текстильних матеріалів відрізняються способами укладання та скріплення між собою волокон і ниток. Тканини виготовляються за *технологією ткацтва, в'язання, укладання та скріплення волокон*. Переpletення поділяють на *прості, дрібновізерунчасті, складні і крупно візерунчасті* (Види текстильних матеріалів, online). Серед основних видів орнаментів, які застосовуються в сучасному текстильному виробництві: *пейслі, дамаск, гусяча лапка, чотирилисник, шеврон, шотландка, решітка* та ін.

Всі види текстильних матеріалів проходять стадію обробки з метою надання їм необхідних естетичних і фізико-механічних властивостей. Найважливішими якостями текстильних матеріалів, які обумовлюють їх широке застосування в інтер'єрі, є: міцність при розриві, стійкість до стирання, світло- і теплостійкість, можливість чистки, гігроскопічність, стійкість забарвлення, теплозахисні властивості, фактурність, щільність, матовість, пластичність, тактильні відчуття, звукопоглинання, легкість, м'якість, повітропроникність, орнаментальність, декоративна насиченість, колірна активність.

На основі аналізу досвіду виявлені наступні основні *напрямки* застосування текстилю в сучасному житловому інтер'єрі:

- опорядження і декорування архітектурно-будівельних елементів (стіни, стелі, підлоги, колон, перегородок)
- штори, портьєри, ширми
- оббивка меблів
- покривала, постільна білизна
- столова білизна
- килими
- вироби декоративно-прикладного мистецтва

Текстиль, який використовується для опорядження (шпалери, драпірування, натяжна стеля), повинен бути міцним, паропроникним, стійким до сонячного ультрафіолету.

Текстильні шпалери виготовляються з тканини або ниток (акрил, нейлон, віскоза), які щільно прилягають одна до одної і утворюють своєрідне полотно. Як добавки іноді присутні натуральні матеріали: льон, джут, шовк. Декоративний шар наносять на підкладку: паперову або флізелінову, яка необхідна для подальшого приклеювання до стіни. Для підвищення звукоізоляції деякі текстильні

шпалери мають додатковий поролоновий прошарок. Найдорожчі якісні шпалери з тканини мають спеціальне тефлонове просочення, яке робить матеріал більш стійким до забруднень і механічних пошкоджень.

За типом вихідного матеріалу є наступні види текстильних шпалер.

Шовкові шпалери – виготовляють на основі віскози, іноді з невеликим вмістом шовку.

Велюрові шпалери – виготовляються з синтетичної сировини: спершу за допомогою клейової маси на основу наносять бажаний візерунок, потім шляхом напилювання до неї приклеюють дрібні частинки нейлону. В результаті отримують ефект оксамитової стіни.

Текстильні шпалери з джуту (трав'янистої азіатської рослини) – на підкладку послідовно приклеюють джутові нитки або переплітають їх в хаотичному порядку. Шпалери з джуту рельєфні і неоднорідні, що є їх особливістю.

Текстильні шпалери з льону – товсті лляні нитки щільно приклеюються одна до одної – таким чином створюється полотно, яке приклеюють на паперову підкладку. Шпалери з льону бюджетні, натуральні, екологічні, повітропроникні, стійкі до вигорання і мають низьку електростатичність.

Текстильні шпалери з фетру – до таких шпалер відносять шпалери з натуральної фетрової тканини, а також такі, що імітують її. Останні виготовляються зі спіненого поліпропілену або акрилу. Основний текстильний шар може бути нанесений на паперову основу або на поролон. Така обробка має відмінну звуко- і теплоізоляцію, приваблива візуально і приємна на дотик. Головним недоліком текстильних шпалер даного виду є те, що фетр більше за інші тканини вбирає запахи.

Конструкція *текстильної натяжної стелі* дозволяє використовувати фотодрук, розпис – найбільше підходять для розпису сатинові матові полотна.

Серед напрямків застосування текстилю в сучасному житловому інтер'єрі найбільш популярними є *текстильні штори, порт'єри, ширми*.

За своєю функцією *штори* можуть бути сонце і світлозахисними, забезпечувати візуальну ізоляцію, створювати декоративний композиційний акцент в інтер'єрі, доповнювати загальне стильове рішення інтер'єру, поєднувати в собі декілька функцій (штори-двері). «Штори-двері» застосовуються для кухні, вітальні, їдальні або коридору, замість дверей в гардеробній – для тих місць, де немає необхідності в повній ізоляції. Для таких «дверей» використовують сатин, льон, шовк, сатин, бавовну.

Тканини, які використовуються для оббивки меблів піддаються сильному зносу, тому важливими факторами є міцність тканини і легкість в догляді. Сучасні оббивні матеріали виготовляються із застосуванням синтетичних волокон, що підвищує їх зносостійкість (нубук, мікрофібра тощо). Але в класичному і деяких інших стилях, більш доцільним є застосування: жаккарду, флоку, велюру, гобелену.

За результатами проведених досліджень виявлені основні функції текстилю в інтер'єрі:

- створення комфортного мікроклімату в приміщенні (захист від несприятливих умов – холоду, пилу, шуму, надлишок сонця і світла)
- психологічний комфорт
- коригування простору
- візуальна ізоляція
- захист поверхонь від пошкодження і забруднення
- засоби гігієни
- декоративна
- композиційна складова дизайну інтер'єрного простору

Текстиль приємний на дотик теплий матеріал створює в житловому інтер'єрі відчуття затишку і комфорту. Декоративні подушки на ліжку і дивані, серветки, скатертини викликають асоціації сімейного відпочинку. Вироби декоративно-ужиткового мистецтва, орнаментований текстиль

надають приміщенню емоційної оригінальності. Всі ці фактори створюють психологічно комфортне середовище і є важливою складовою загального комфорту. При цьому необхідно враховувати, щоб велика кількість тканин різних фактур утворювали гармонійне поєднання загальної композиції. Для досягнення даного результату рекомендується використовувати одну колірну гаму. Акцентами краще зробити подушки, покривала і пледи, а штори підібрати до основної тональності. Поєднувати тканини необхідно таким чином, щоб їх орнамент не сперечався з малюнком на шпалерах або інших оздоблювальних матеріалах, а підтримував їх кольором і фактурою.

Виявлена композиційна функція текстилю в інтер'єрі:

домінанта: текстиль з активним контрастним малюнком або насиченого кольору покриває велику площу огороджуючих поверхонь;

акцент:

- текстиль покриває частину стіни чи підлоги, які виділяються на нейтральному тлі поверхні; виріб декоративно-прикладного мистецтва з активним контрастним малюнком створює композиційно цілісний декоративний елемент; декоративний елемент постільної чи столової білизни; контрастний фрагментарний малюнок на текстильній поверхні (штор, покривала тощо);

тло: спокійний малюнок і нюансне поєднання кольорів текстильних шпалер чи драпіровки створюють тло для меблів чи творів мистецтва;

ритм: малюнок орнаменту текстильних шпалер, ширм чи штор створює ритмічну композицію поверхні.

Висновок

При виборі текстилю і прийому розміщення необхідно враховувати *регіональні природно-кліматичні умови; прийняте стильове рішення інтер'єру; функцію, розміри, орієнтацію на сторони обрїю приміщення; поєднання текстилю з опорядженням поверхонь огороджуючих конструкцій і предметним наповненням приміщення; поєднання тканин за фактурою, кольором і малюнком; цінний сегмент.*

Текстиль є важливим композиційним елементом дизайну інтер'єру з великими формотворчими можливостями, потенціал яких необхідно використовувати.

Бібліографія

Види текстильних матеріалів [online] Доступно: < <https://vidy-tkanej.ru/>> [Дата звернення 21 вересня 2020]

Ісаєва Т. І. Архаїчні і традиційні технології в сучасному дизайні текстилю: автореф. Дис. На здобуття наук. Ступеня канд. Техн. Наук: 17.00.06 / Ісаєва Т. І. – СПб., 2009. – 19 с.

References

Types of textile materials [online] Available at: <<https://vidy-tkanej.ru/>> [Accessed September 21, 2020]

Isayeva T.I. Archaic and traditional technologies in modern textile design: author's ref. dis. For science. Degree of Cand. Tech. Sciences: 17.00.06 / Isayeva T.I. – SPb., 2009. – 19 p.

Tomina Olha¹, Gook Leonid²

¹ *Graphic designer, CG school ArtCraft, Kyiv*
tomina.od@gmail.com

orcid.org/0000-0002-8614-5547

² *Professor, Department of design, University "Ukraine", Kyiv*
gookleonid@gmail.com

orcid.org/0000-0002-3998-7979

TEXTILES IN THE RESIDENTIAL INTERIOR

© Tomina Olha, Gook Leonid, 2021

Abstract. The relevance of the study is due to new experience in architectural design, new technologies and types of materials and the need to generalize and systematize them to expand the formative possibilities of textiles in the design of residential interiors. Research in the field of interior textile design was carried out by: T.I. Isayeva, Khabibullina, E.V. Zmanovska and others. The purpose of the study is to identify areas, functions and compositional techniques of textiles in residential interiors. The historical reference of development of textile production is resulted. The structural analysis of textiles in the interior by types of textile materials, production technology, types of weave, types of ornaments; identified qualities of textile materials, which determine their widespread use and the main areas of application of textiles in modern residential interiors. According to the results of the research, the main functions of textiles in the interior are revealed: creation of a comfortable microclimate in the room; psychological comfort; space adjustment; visual isolation; protection of surfaces from damage and pollution; hygiene products; decorative; compositional component of interior space design. The description of types of textile wall-paper, curtains is resulted. The compositional function of textiles in the interior is revealed: accent, dominant, background, rhythm.

The conclusion is made that at a choice of textiles and reception of placement it is necessary to consider regional natural and climatic conditions; the style decision of an interior is accepted; function, size, orientation on the sides of the horizon of the room; combination of textiles with finishing of surfaces of enclosing designs and subject filling of the room; combination of fabrics in texture, color and pattern; price segment.

Keywords: textiles, residential interior, design, structural analysis, main applications, compositional features.